

PROLOGS

RĪTS PIRMS GADA

ŠIS STĀSTS SĀKAS ar sapni, kas pats par sevi nav nekas neparasts. Tikai šajā sapnī kāda plauksta ritmiski un neatlaidīgi sit pa Lundagātanā vecās istabas matraci.

Tomēr agrajā rītā sapnis liek Līsbetai Salanderei piecelties no gultas. Tad viņa apsēžas pie datora un uzsāk medības.

I. DAĻA

NOMODA ACS

I.-21. NOVEMBRIS

NSA, National Security Agency (Nacionālā drošības aģentūra), ir Amerikas Savienoto Valstu federāla organizācija, kas pakļauta aizsardzības departamentam. Galvenā mītne atrodas Fortmīdā Mērilendas štatā, pie Patuksentas automaģistrāles.

Kopš dibināšanas brīža 1952. gadā NSA nodarbojas ar signālu novērošanu - mūsdienās tas attiecas galvenokārt uz interneta un telefonu datu plūsmu. Organizācijas pilnvaras vairākkārt tikušas paplašinātas, un tai piešķirta atļauja noklausīties un pārbaudīt vairāk nekā divdesmit miljardu telefonsarunu un korespondenču dienā.

I. NODAĻA

Novembra sākums

FRANSS BALDERS vienmēr sevi bija uzskatījis par nožēlojamu tēvu.

Lai gan Augustam bija jau astoņi gadi, Franss nekad iepriekš nebija pacenties uzņemties tēva lomu, un nevarēja teikt, ka arī tagad viņš šajā situācijā justos ērti. Bet tas bija viņa pienākums, vismaz tā viņš uz to raudzījās. Puisēnam pie viņa bijušās sievas un viņas nolādētā vīra Lases Vestmana klājās grūti.

Tieši tāpēc Franss Balders bija uzteicis darbu Silīcija ielejā, atlidojis mājās un tagad, nepatīkami pārsteigts, stāvēja Ārlandas lidostā un gaidīja taksometru. Laiks bija ellīgi draņķīgs. Lietus un negaiss pātagoja seju, un viņš jau kuro reizi sev jautāja: vai ir rīkojies pareizi?

No visiem egocentriskajiem klauniem tieši viņš kļuvis par tēvu uz pilnu slodzi. Tas taču bija neprāts! Tikpat labi viņš varēja sākt strādāt zooloģiskajā dārzā. Viņš neko nezināja par bērniem un samērā maz – par dzīvi kopumā, turklāt pats divainākais bija tas, ka neviens viņu nebija lūdzis to darīt. Nedz mamma, nedz vecmāmiņa nebija Fransam zvanījušas, pieprasīdamas viņu uzņemt atbildību.

To viņš bija izlēmis pats uz savu roku un tagad, neņemot vērā aprūpes tiesību lēmumu un nevienu nebrīdinot, grasījās iebrāzties pie bijušās sievas un pārvest dēliņu mājās. Tas noteikti sacels

traci. Nolādētais Lase Vestmans nešaubīgi liks viņam pamatīgi trūkties. *Bet lai notiek kas notikdams*, viņš nodomāja un ielēca taksometrā, pie kura stūres sēdēja sieviete, kas drudžaini zelēja košļājamo gumiju un mēģināja ar Fransu uzsākt sarunu. Diemžēl viņi bija satikušies sarunai nepiemērotā dienā.

Franss tikai sēdēja aizmugures sēdekli un domāja par dēlu un visu, kas pēdējā laikā bija noticis. Augusts nebija vienīgais un pat ne galvenais iemesls, kāpēc viņš atstāja darbu uzņēmumā *Solifon*. Visa viņa dzīve bija uz sabrukuma robežas, un uz īsu brīdi vīrieti māca šaubas, vai viņam maz pietiks spēka. Uzbraucot uz Vāsagātanas, likās, ka asinis pārstāj pulsēt, un viņš apspieda impulsu nosplauties par visu. Atkāpšanās ceļa vairs nebija.

Pie Tūršgātanas viņš samaksāja par taksometru, paņēma bagāžu un novietoja to tieši pie ieejas durvīm. Vienīgais, ko viņš paņēma līdzī, kāpjot augšup pa kāpnēm, bija tukša ceļasoma, kuru izdaiļoja krāsaina pasaules karte; to viņš bija iegādājies Sanfrancisko Starptautiskajā lidostā. Pēc minūtes viņš elsodams nostājās pie dzīvokļa durvīm, aizvēra acis un iztēlojās visus iespējamus strīdu un neprāta scenārijus, lai gan... Franss apsvēra, kurš gan varētu viņus par to vainot? Nevar taču ierasties kā no zila gaisa un izraut bērnu no viņa ierastās vides, vismazāk jau nu tēvs, kurš līdz šim bērna audzināšanā piedalījies, tikai ieskaitot naudu bankas kontā. Bet šī bija ārkārtas situācija, vismaz par tādu viņš to uzskatīja, tāpēc Franss, lai kā vēlētos no tā visa aizbēgt, izrieza krūtis un zvanīja pie durvīm.

Sākumā neviens neatbildēja. Tad durvis atsprāga vaļā un tajās nostājās Lase Vestmans – koši zilās acis, masīvs krūškurvis un milzīgas ķetnas, kuras šķita kā radītas, lai nodarītu kādam pāri, un kuru dēļ viņš nereti kinofilmās tēloja *bad guy*¹, lai gan neviena no lomām – par to Franss Balders bija pārliecināts – nebija tik *bad* kā tā, kuru viņš tēloja ikdienā.

¹ Sliktais puisis. (Angļu val.) (Šeit un turpmāk – tulk. piez.)

– Dieviņ tētīt! – iesaucās Lase Vestmans. – Tas nu gan ir pārsteigums! Pats ģēnijs ieradies mūs apciemot!

– Esmu ieradies pēc Augusta, – Franss sacīja.

– Ko?

– Lase, es ņemšu viņu sev līdzi.

– Tu laikam joko.

– Nekad neesmu bijis tik nopietns kā šobrīd, – Franss teica, un pēkšņi no kādas istabas kreisajā pusē uzradās Hanna, viņa bijusī sieva, un viņa noteikti vairs nebija tik skaista kā agrāk. Kopš tā laika viņa ir piedzīvojusi gana daudz nelaimju un, visticamāk, arī pārāk daudz cigarešu un alkohola. Tomēr Franss pēkšņi sajuta negaidītu maiguma uzplūdu, it īpaši, kad pamanīja zilumu uz viņas kakla un kad bijusī sieva, neskatoties uz visu, centās ko pateikt. Bet viņa tā arī nepaspēja atvērt muti.

– Kāpēc viņš tev tik pēkšņi ir svarīgs? – Vestmans jautāja.

– Tāpēc, ka nu jau ir gana. Augustam nepieciešamas drošas mājas.

– Un tev šķiet, ka tu vari tās sniegt, izgudrotājpaļoņ? Vai tu kādreiz dzīvē esi darījis ko citu kā vien blenzis datorā?

– Esmu mainījies, – Franss atbildēja un sajūtās nožēlojami, bet ne jau tikai tāpēc, ka šaubījās, vai vispār ir mainījies kaut par kripatu.

Franss spēji nodrebēja, kad viņam pietuvojās Lase Vestmans ar savu iespaidīgo, būdai līdzīgo figūru, ar pūlēm apspiezdams naidu. Kļuva neglābjami skaidrs, ka Franss nespētu pretoties, ja šis psihopāts viņu izmestu pa durvīm, un bija arī skaidrs, ka visa šī ideja jau no sākta gala ir lemta neveiksmei. Bet dīvainākais bija tas, ka uzbrukums nesekoja, arī skandāls ne, tikai jokains smaids un vārdi:

– Ak tā, bet tas jau ir lieliski!

– Ko tu ar to domā?

– To, ka ir pienācis laiks, vai ne, Hanna? Beidzot misteram Aizņemtajam ir radusies atbildības sajūta. Bravo! Bravo! – Vestmans

turpināja, teatrāli sitot plaukstas. Bet par visu vairāk Fransu Balderu nobiedēja tas, cik viegli viņi zēnu palaida.

Viņi pat neprotestēja, ja nu vienīgi simboliski, un ļāva Fransam dēlu aizvest. Varbūt viņi Augustu bija uzskatījuši par apgrūtinājumu. To varēja tikai minēt. Hanna veltīja Fransam pāris grūti tulkojamu skatienu, rokas viņai trīcēja un žoklis bija saspringts. Bet viņa uzdeva pārāk maz jautājumu. Viņai taču vajadzētu sākt nopratināšanu, izdomāt tūkstošiem prasību un iebildumu un satraukties, ka zēna dzīvesveids krasi mainīsies. Bet viņa tikai pajautāja:

– Vai esi par to pārliecināts? Vai tu tiksi galā?

– Esmu pārliecināts, – viņš atbildēja, un, kad viņi iegāja Augusta istabā un Franss zēnu ieraudzīja pirmoreiz vairāk nekā gada laikā, viņam sametās kauns.

Kā gan viņš varēja puisēnu pamest? Viņš bija tik glīts un burvīgs – cirtainiem, kupliem matiem, trauslu ķermeņa uzbūvi, nopietnām, zilām acīm; skatiens bija dziļi iegrimis, zēnam liekot puzzles, uz kuras, šķiet, bija attēlots burukuģis. Likās, visa viņa būtība kļūdz “liec mani mierā”, tālab Franss lēnītēm pavirzījās uz viņa pusi, it kā mēģinot pietuvoties kādai svešai un neapbrīnināmai būtnei.

Tomēr viņam izdevās novērst zēna uzmanību no puzzles, paņemt viņu aiz rokas un izvest gaitenī. Viņš to nekad neaizmirsīs. Ko gan Augusts domāja? Kā uztvēra? Viņš nepaskatījās nedz uz Fransu, nedz uz savu mammu un, protams, ignorēja atvadvārdus un rokas mājienus. Viņš tikai nozuda ar Fransu liftā. Tik vienkārši.

AUGUSTAM BIJA AUTISMS. Visticamāk, arī smagi attīstības traucējumi, lai gan tie oficiāli nebija apstiprināti, turklāt, vērojot viņu no malas, varēja domāt, ka tādu nemaz nav. Viņa smalkā, nopietnā seja izstaroja sava veida karalisku cēlumu vai vismaz pārliecību, ka viņš neuzskata par vajadzīgu pievērst uzmanību apkārtesošajai pasaulei. Bet, ieskatoties tuvāk, zēna acis šķita kā pārklātas ar plēvīti, un viņš vēl nekad nebija runājis – nevienu vārdu.

Toties viņš bija pievīlis visas divu gadu vecumā noteiktās prognozes. Tolaik ārsti apgalvoja, ka Augusts, pēc viņu domām, pieder pie autisma slimnieku mazākuma, kas ir talantīgi, un, ja vien zēns saņems intensīvu biheiviorālo terapiju, tad, par spīti sākotnējām prognozēm, attīstības izredzes būs samērā labas. Bet no cerētā nekas nebija piepildījies, un, godīgi sakot, Franss Balders nezināja, kas noticis ar finansiālajiem atbalsta un palīdzības mēģinājumiem, pat ne to, vai zēns apmeklē skolu. Franss bija dzīvojis pats savā pasaulē, aizbēdzis uz ASV un nonācis konfliktā ar visu un visiem.

Viņš bija rīkojies kā pilnīgs muļķis. Bet tagad viņš nokārtos rēķinus un parūpēsies par dēlu, turklāt centīsies no visas sirds. Pasūtīs atbilstošus žurnālus un sazvanīs speciālistus un pedagogus, jo ātri vien bija skaidrs, ka viņa nosūtītā nauda nebija izlietota Augusta vajadzībām, bet gan izniekota kam citam, droši vien Lases Vestmana uzdzīvei un azartspēļu parādiem. Izskatījās, ka zēns ir atstāts likteņa varā, iestrēdzis savos apsēstības vadītajos ieradumos un, visticamāk, piedzīvojis arī daudz ko ļaunāku – un tieši tāpēc Franss bija atgriezies mājās.

Kāds psihologs bija piezvanījis viņam, satraucies par neizskaidrojamiem zilumiem uz zēna ķermeņa, arī Franss tos bija pamanījis. Tie klāja Augusta rokas, kājas, krūškurvi un plecus. Saskaņā ar Hannas teikto zēns tos radīja pats, mētādamies uz priekšu un atpakaļ, un, saprotams, jau nākamajā dienā Franss Balders kļuva par šādas lēkmes liecinieku, kura ne pa jokam pārbiedēja arī viņu. Tomēr viņš palika pie pārliecības, ka zilumus radījis kāds cits.

Fransam bija aizdomas par vardarbību, tāpēc viņš palūdza ģimenes ārsta un kāda personiski pazīstama izbijušā policista palīdzību, un, lai gan viņi nespēja droši apstiprināt viņa aizdomas, Franss satraucās aizvien vairāk un vairāk, rakstīdams veselām kaudzēm dokumentu un iesniegumu. Viņš bija tā aizrāvies, ka gandrīz aizmirs par bērnu. Izrādījās, zēnu ir viegli

aizmirst. Augusts lielākoties pavadīja laiku, sēdēdams uz grīdas istabā ar skatu uz jūru, kuru Franss viņam bija iekārtojis Saltšēbādenas savrupmājā, liekot puzzle savām bezcerīgi sarežģītām bildēm ar simtiem kartona gabaliņu, kurus viņš virtuozī salika kopā, lai nekavējoties atkal izjauktu attēlu un sāktu no jauna.

Sākumā Franss uz viņu skatījās ar apbrīnu. Tas bija līdzīgi kā vērot lielu mākslinieku darbībā, un reizēm viņu pārņēma ilūzija, ka zēns kuru katru brīdi pacels skatienu un pateiks ko nopietnu. Bet Augusts nekad neizdvesa ne vārda, un, pat ja viņš pacēla galvu, tad skatījās ieslīpi Fransam garām uz logu un saules gaismu, kas atstarojās ūdenī, un galu galā Franss lika viņu mierā. Zēns sēdēja savā nodabā, un, godīgi sakot, Franss reti viņu izveda ārā, arī līdz dārzam ne.

No juridiskā viedokļa viņš nemaz nedrīkstēja rūpēties par zēnu, un viņš arī nevēlējās riskēt, pirms nebūs nokārtotas formalitātes, tāpēc visus iepirkumus, ēdiena gatavošanu un uzkopšanu viņš atstāja saimniecības vadītājas Lotijas Raskas pārziņā. Šī dzīves sfēra Fransam Balderam diez ko nepadevās. Viņš labi pārziņāja datorus un algoritmus, bet neko citu, un, jo ilgāks laiks pagāja, jo vairāk viņš pavadīja ar tiem, kā arī sarakstoties ar juristiem, tāpēc naktīs viņš gulēja tikpat draņķīgi kā ASV.

Priekšā viņu gaidīja tiesu darbi, kas solīja vētras, un katru vakaru viņš iztukšoja pudeli sarkanvīna, parasti *Amarone*, bet tas diez ko nelīdzēja, ja nu vienīgi īslaicīgi. Franss sāka justies aizvien sliktāk un fantazēja par to, ka varētu izgaist vai nozust kādā draudzīgā vietā kaut kur labi tālu. Bet tad kādā novembra sestdienā kaut kas atgadījās. Bija vējains, auksts vakars, un viņš ar Augustu gāja pa Ringvēģenu uz Sēderas pusi. Fransam sala.

Viņi bija vakariņojuši pie Farahas Šarifas Sinkensvēģenā, un Augustam jau sen bija laiks gulēt. Bet vakariņas bija ievilkušās, jo Franss Balders bija paspējis aizpļāpāties. Farahai Šarifai

piemita neparasta īpašība. Cilvēki mēdza viņai izkratīt sirdi. Viņa un Franss viens otru pazina kopš laika, kad abi studēja datorzinātnes Londonas Karaliskajā koledžā, un tagad Faraha bija viena no retajām viņa līmeņa speciālistēm šajā valstī vai vismaz viena no retajām, kas racionāli spēja izsekot viņa domu pavedienam, un viņš jutās ārkārtīgi brīvi, satiekoties ar kādu, kas viņu saprata no pusvārda.

Sieviete Fransam šķita pievilcīga, bet, par spīti vairākiem mēģinājumiem, viņam tā arī nebija izdevies to pavedināt. Fransam Balderam nepadevās savaldzināt sievietes. Bet šoreiz viņš uz atvadām saņēma apskāvienu, kaut ko līdzīgu skūpstam, un to varēja uzskatīt par lielu panākumu, tālab viņš kavējās šajās atmiņās, ar Augustu dodoties garām Sinkensdammas sporta laukumam.

Franss nolēma nākamreiz noalgot auklīti, un varbūt tad... kas zina? Gabaliņu tālāk ierējās suns. Un vēl tālāk aiz muguras bija dzirdami kādas sievietes saucieni, satraukti vai priecīgi – to bija grūti noteikt, un viņš pameta skatienu uz Hürnsgātanu, apsverot iespēju paņemt taksometru vai braukt ar metro līdz Slusenai. Likās, ka viegli smidzina, pie gājēju pārejas luksoforā iedegās sarkanā gaisma, un ielas otrā pusē stāvēja noskrandis vīrs, gadus četrdesmit vecs, kurš šķita attāli pazīstams, un tieši tad Franss satvēra Augusta roku.

Viņš gribēja pārliecināties, ka zēns apstāsies uz trotuāra, bet spēji sajuta ko dīvainu: zēna roka bija saspringta, it kā spēcīgi uz kaut ko reaģētu. Turklāt viņa acis bija skaidras, skatiens – fokusēts un plēvīte zēna acu priekšā kā uz burvja mājienu nozudusi. Puika nevis, kā vienmēr, atsvešinātu skatienu raudzījās kaut kur dziļi sevī, bet šķita, Augusts saprot un redz ko dziļāku un būtiskāku nekā visi pārējie pie gājēju pārejas un krustojuma, tāpēc brīdī, kad iedegās zaļā gaisma, Franss to ignorēja.

Viņš ļāva zēnam stāvēt un vērot notiekošo, un, pašam nesa-protot, kāpēc, viņu bija pārņēmis spēcīgs savīļņojums. Tas likās

neparasti. Tas taču bija tikai skatiens, nekas vairāk, un šis skatiens nebija īpaši gaišs vai priecīgs. Tomēr tas Fransam atgādināja kaut ko tālu, senaizmirstu viņa atmiņas dzīlēs, un pirmo reizi pēc ilgiem laikiem viņa domas šķita cerību pilnas.

2. NODAĻA

20. NOVEMBRIS

MĪKAELS BLUMKVISTS bija gulējis vien pāris stundu, un tam par iemeslu bija nekas cits kā vien fakts, ka viņš bija atlaidies un lasījis Elizabetes Džordžas krimiņi. Protams, tas nebija prātīgi darīts. Šopēcpusdien izdevniecību guru Ūve Levins no uzņēmuma *Serner Media* vadīs *Millennium* veltītu programmu, un Mīkaelam vajadzētu būt spirtam un kaujas gatavībā.

Un tomēr viņam nebija ne mazākās vēlēšanās būt prātīgam. Izjūtas bija diametrāli pretējas, un viņš negribīgi piecēlās un pagatavoja neparasti stipru kapučīno savā kafijas automātā *Jura Impresa X7*, kas kādu rītu tika piegādāts uz mājām kopā ar zīmīti “Tu teiktu: es tāpat to neizmantošu”, bet tagad stāvēja virtuvē kā pieminēklis par labākiem laikiem. Ar dāvanas sūtītāju saikne bija zudusi, un, kā Mīkaelam likās, arī viņa darbs nebija īpaši stimulējošs.

Pagājušajā nedēļas nogalē viņš pat bija apsvēris iespēju meklēt darbu kādā citā jomā, un tā bija salīdzinoši drastiska ideja tādām vīrietim kā Mīkaels Blumkvists. Žurnāls *Millennium* bija visa viņa dzīve un aizraušanās vienlaikus, un lielākā daļa brīnišķīgo un dramatisko notikumu viņa mūžā bija norisinājušies tieši saistībā ar laikrakstu. Bet nekas neilgst mūžīgi, arī mīlestība pret *Millennium* ne, turklāt šis nebija nekāds veiksmīgais laiks, lai ieguldītu laikrakstā, kas nodarbojas ar pētniecisko žurnālistiku.

Visas idejas publikācijām, kam bija jāķļūst iespaidīgām un ambiciozām, noplaka, un viņš nespēja atgaidīt domu: lai gan viņa paša vīzija *Millennium* darbībai, iespējams, plašākā perspektīvā bija skaista un patiesa, tomēr tas vēl nenozīmē, ka tā palīdzēs laikrakstam izdzīvot. Mīkaels iegāja dzīvojamā istabā, malkojot savu kafiju, un pārlaida skatienu Ridarfjerdena līcim. Tur pilnā spēkā plosījās vētra.

Pēc atvasaras, kura pilsētu sildīja krietnu daļu oktobra un kuras dēļ restorānu terases bija atvērtas ilgāk nekā parasti, bija iestājies velnišķīgs klimats, kuru pavadīja pastāvīgas vēja brāzmas un lietusgāzes, un lielākā daļa steidzīgo ļaužu pārvietojās pa pilsētu, ietinušies divkāršā drēbju kārtā. Mīkaels nebija izgājis no mājām visu nedēļas nogali, lai gan tam par iemeslu nebija tikai laikapstākļi vien. Viņš bija sagatavojis grandioza revanša plānu, bet tas bija izgāzies, un šādas situācijas nebija viņa dabā.

Viņš nebija nekāds *underdog*¹, kas vienmēr jūt nepieciešamību atriebties, turklāt atšķirībā no citiem Zviedrijas mediju smagsvara pārstāvjiem viņš necieta no uzpūsta pašvērtējuma, kas nepārtraukti jābaro un jāstiprina. Lai gan, no otras puses, pēdējie gadi bija aizvadīti drosmīgi, un pirms nepilna mēneša kāds ekonomikas žurnālists Viljams Borjs bija sarakstījis hroniku *Serner* piederošajam žurnālam *Business Life* ar virsrakstu: "MĪKAELA BLUMKVISTA LAIKS IR PAGĀJIS".

Fakts, ka šāds raksts vispār tika publicēts un uzskatīts par nozīmīgu, savā ziņā apliecina, ka Blumkvista pozīcijas joprojām ir ietekmīgas, turklāt nevarētu teikt, ka pārmetumi būtu labi formulēti vai oriģināli. To vienkārši varēja uzskatīt par kāda greizsirdīga kolēģa uzbrukumumu. Tomēr neizprotamu iemeslu dēļ raksts guva ievēriību. Iespējams, sākotnēji to varēja skaidrot kā diskusiju par žurnālista darba ētiku vai faktu interpretāciju, arī par to, ka "Blumkvists nepārtraukti meklē finanšu pasaules trūkumus

¹ Atstumtais. (*Angļu val.*)

un turas pie septiņdesmito gadu žurnālistikas” vai, kā Viljams Borjs pats apgalvoja, “Mīkaels varētu mest pie malas skaudību, pavērot kopainu un beidzot ieraudzīt veiksmīgos uzņēmējus, kas attīstījuši Zviedriju”.

Bet soli pa solim diskusijas kļuva nekontrolējamas un izraisīja sašutumu un pārliecību, ka tā nav nekāda sagādīšanās, ka Blumkvists pēdējo gadu laikā ir intelektuāli notrulinājies, “ņemot vērā, ka viņš, šķiet, balstās uz pārliecību, ka visi lielie uzņēmēji ir krāpnieki”, – un ka tieši tāpēc viņš “savus *story* pasniedz pārāk asi un akli”. Tika minēts, ka šāda rīcība ilgtermiņā ir sodāma. Pat vecais labais arhibandīts Hanss Ēriks Vennerstrems saņēma mazliet līdzjūtības, jo Blumkvists tika vainots par viņa novešanu kapā. Un, pat ja nopietnākie mediji turējās pa gabalu no upura nolīnčošanas partijā un sociālajos tīklos, uzbrukumi Blumkvistam nāca arī no ekonomikas žurnālistiem un finanšu pasaules pārstāvjiem, kuriem bija iemesls mesties virsū savam ienaidniekam tagad, kad viņš šķita piedzīvojam vājuma brīdi.

Daudzi jaunie žurnālisti izmantoja iespēju sevi parādīt, norādot uz to, ka Mīkaels Blumkvists nav moderni domājošs cilvēks, jo viņš neizmanto nedz *Twitter*, nedz *Facebook*, un viņu vajadzētu uzskatīt par relikviju no aizgājušiem laikiem, kad naudu varēja nobēdzināt teju jebkurā vietā – pat vecā papīru kaudzē. Vai arī tauta vienkārši izmantoja iespēju piedalīties un izdomāja dažādus uzjautriņošus *hashtag*¹, piemēram, *#KaBlumkvistaLaikos* un tamlīdzīgus. Kopumā ņemot, tā bija pilnīgu muļķību savārita putra, un nevienu šīs blēņas neinteresēja vairāk kā viņus pašus, vismaz Mīkaels tā centās sev iestāstīt.

Bet bija arī skaidrs – kopš Zalačenko laikiem viņš nebija radījis nevienu labu reportāžu, un *Millennium* patiesi bija nonācis krīzes situācijā, un tas šajā gadījumā nepalīdzēja. Izdevums jo-projām strādāja apmierinoši, tam bija divdesmit viens tūkstotis

¹ Tēmturis. (*Angļu val.*)

abonementu. Bet ienākumi no reklāmām dramatiski samazinājās, un, tā kā redakcija vairs neguva papildu ienākumus no grāmatām un līdzīpašniece Harrieta Vangere vairs nevarēja turpināt investēt uzņēmumā, valde pret Mīkaela gribu bija lāvusi trīsdesmit procentus akciju pārdot norvēģu laikrakstu impērijai *Serner*. Tas nebija nekas neparasts, kā varētu šķist, un ne tik dīvains, kā sākumā likās. *Serner* izdeva gan nedēļas žurnālus, gan vakara ziņas, turklāt tam piederēja liels iepazīšanās portāls, divi maksas televīzijas kanāli un viena futbola komanda Norvēģijas augstākajā līgā, un tāda veida uzņēmumam nevajadzētu būt nekādai saistībai ar laikrakstu *Millennium*.

Un tomēr *Serner* pārstāvji – galvenokārt publikāciju vadītājs Ūve Levins – bija pārliecināti, ka viņu izdevniecībā nepieciešams kāds prestižs produkts un ka “visi” izdevniecības vadībā apbrīno *Millennium* un par katru cenu vēlas, lai žurnāls turpina savu darbību tāpat kā līdz šim. “Mēs neesam šeit, lai pelnītu naudu!” Levins apgalvoja. “Mēs gribam nodarboties ar ko nozīmīgu,” – un nekavējoties raudzījās, lai laikraksta kasē nonāk ievērojams papildinājums.

Sākotnēji *Serner* neinteresējās par redakcijas darbu. *Business as usual*¹, tikai ar lielāku budžetu. Redakcijā virmoja cerību pilna noskaņa, un reizēm pat Mīkaels Blumkvists sajutās labi, ka beidzot var nodarboties ar žurnālistiku, nevis satraukties par ekonomiku. Bet ap to laiku, kad sākās uzbrukumi Mīkaelam – viņš tā arī nekad neatbrīvojās no aizdomām, ka koncerns šo stāvokli izmantoja, – noskaņojums mainījās un jaunais līdzīpašnieks sāka izdarīt spiedienu.

Saprotams, Levins apgalvoja, ka žurnālam jāturpina pētīt dziļāk, ieturēt literāro rakstības stilu, sociālo patosu un tamlīdzīgi. Bet ne visiem žurnāla rakstiem vajadzētu skart ekonomiskas nesakrītības, netaisnības un politiskos skandālus. Arī par smalko

¹ Darbs turpinājās, kā ierasts. (*Angļu val.*)

dzīvi – slavenībām un pirmizrādēm – varēja radīt spožu žurnālistiku, viņš aizgrābti runāja par *Vanity Fair* un *Esquire* ASV, par Geju Talēzi un viņa klasisko Sinatras atspoguļojumu rakstā “*Frank Sinatra has a Cold*”¹, par Normanu Meileru un Trūmenu Kapoti, un Tomu Vulfu, un Dievs vien zina par ko vēl.

Mīkaelam Blumkvistam šajā sakarā nebija ko iebilst, vismaz ne tobrīd. Tikai pirms pusgada viņš bija uzrakstījis plašu reportāžu par paparaci industriju, un, ja vien varētu atrast labu un nopietnu tematu, viņš varētu to atspoguļot līdz sīkumiem. “Lai gan... Ne jau raksta temats nosaka žurnālistikas kvalitāti,” viņš mēdza sacīt. Galvenais ir pasniegšanas veids. Nē, tomēr viņš jau starp rindiņām varēja just kaut ko pret sevi vērstu: tas bija kāda iespaidīgāka uzbrukuma sākums, un *Millennium* drīz vien kļūs par tādu pašu laikrakstu kā citi koncerna izdevumi, proti, koncerns varēs mainīt jebkuru publikāciju, cik reižu vien vēlēšies, līdz tā kļūs ienesīga un salkana.

Tieši tāpēc, kad kļuva skaidrs, ka Ūve Levins noalgojis konsultantu plašai tirgus izpētei, kuras rezultātus viņš prezentēšot pirmdien, Mīkaels piektdienas pēcpusdienā vienkārši devās mājās un ilgi sēdēja pie sava rakstāmgalda vai gulēja gultā un mēģināja noformulēt vairākus argumentus, kāpēc *Millennium* vajadzētu stingri turēties pie savas vīzijas: priekšpilsētās notiek dumpji. Riksdagā pie varas sēž pret imigrantiem atklāti naidīgi noskaņota partija. Pieaug tolerances trūkums. Fašisms pavirzījies uz priekšu savas pozīcijas, un visās malās ir bezpajumtnieki un ubagi. Zviedrija daudzējādā ziņā ir kļuvusi par kauna nāciju. Viņš domās noformulēja kaudzi skaistu un iedvesmojošu vārdu un savā iztēlē radīja fantastisku triumfu, jo brīdī, kad izteica tik daudz precīzas un pārliecinošas patiesības, visa redakcija un pat viss *Serner* koncerns pamodās no saviem maldiem un vienbalsīgi nolēma sekot viņa redzējumam.

¹ “Frenks Sinatra ir saaukstējies”. (*Angļu val.*)

Tomēr, nedaudz nomierinājies, Mīkaels saprata, ka, raugoties no ekonomiskā skatpunkta, viņa argumentācijai nav nozīmes. *Money talks, bullshit walks*¹ un tamlīdzīgi! Sākumā laikrakstam jāatkopjas. Pēc tam varēs mainīt pasauli. Tikai tā un ne citādi, un viņš tā vietā, lai sacerētu dažādas agresīvas runas, apsvēra, vai nebūtu labāk, ja uzrakstītu kādu labu *story*. Rakstu par kādu smagu atmaskošanu, kas, iespējams, atmodinātu redakcijā pārliecību par saviem spēkiem, un visi varētu nospļauties par Levina pētījumiem un *Millennium* iesūnošanas prognozēm vai ko nu Levins grasījās celt priekšā.

Jau kopš tā laika, kad tika publicēts Blumkvista sensacionālais izmeklēšanas stāsts, viņš bija kļuvis par sava veida informācijas centrāli. Katru dienu viņš saņēma ziņojumus par dažādām netaisnībām un afērām. Lielākā daļa šīs informācijas, protams, bija pilnīgas muļķības. Dogmatiski, sazvērestību teorētiski, apmelotāji un visiņi izfantazēja visdažādākos absurdos stāstus, kas neizturētu pat vienkāršu patiesības pārbaudi, vai arī tie nebija gana interesanti, lai būtu raksta vērti. Tomēr reizēm aiz kāda banāla vai ikdienišķa stāsta slēpās kas unikāls. Kādā vienkāršā apdrošināšanas lietā vai arī triviālā ziņojumā par personas pazušānu varēja slēpties iespaidīgs, cilvēcis stāsts. Droši to nekad nevarēja zināt. Ziņojumus vajadzēja pārskatīt metodiski, atkāpjoties no aizspriedumiem, un tāpēc sestdienu rītos viņš mēdza apsēsties pie sava klēpjdatora un piezīmju kladēm un urbties cauri visiem pieejamiem materiāliem.

Ar to viņš nodarbojās līdz pulksten pieciem pēcpusdienā un, saprotams, pamanīja, ka daži no ziņojumiem pirms desmit gadiem būtu viņu aizrāvuši, tomēr tagad tie nemonināja nekādu entuziasmu. Klasiska problēma, to viņš jau zināja. Pēc amatā pavadītiem pārdesmit gadiem lielākā daļa lietu šķiet pazīstamas, un, pat ja tīri intelektuāli kādu no stāstiem var uzskatīt par labu,

¹ Visu nosaka nauda, nevis tukša muldēšana. (*Angļu val.*)

aizrautība noplok. Tāpēc brīdī, kad ledusaukstais, pātagojošais lietus sāka daudzīt pa mājas jumtu, viņš pārtrauca darbu un pievērsās Elizabetei Džordžai.

Tā nebija bēgšana no realitātes, kā Blumkvists centās sev iestāstīt. Dažkārt pašas labākās idejas snauž – to viņš zināja no pieredzes. Nodarbojoties ar pavisam ko citu, reizēm visi puzles gabaliņi pēkšņi iekrīt pareizajā vietā. Bet viņa prātā neradās kāda cita ideja kā vien tā, ka viņam vajadzētu gulšņāt un lasīt labus romānus, un, kad pienāca pirmdienas rīts, nepatīkamo laikapstākļu pavadīts, viņš bija izlasījis pusotru Džordžas romānu, kā arī trīs vecus *New Yorker* numurus, kas bija gulējuši un aizņēmuši vietu uz naktsгалdiņa.